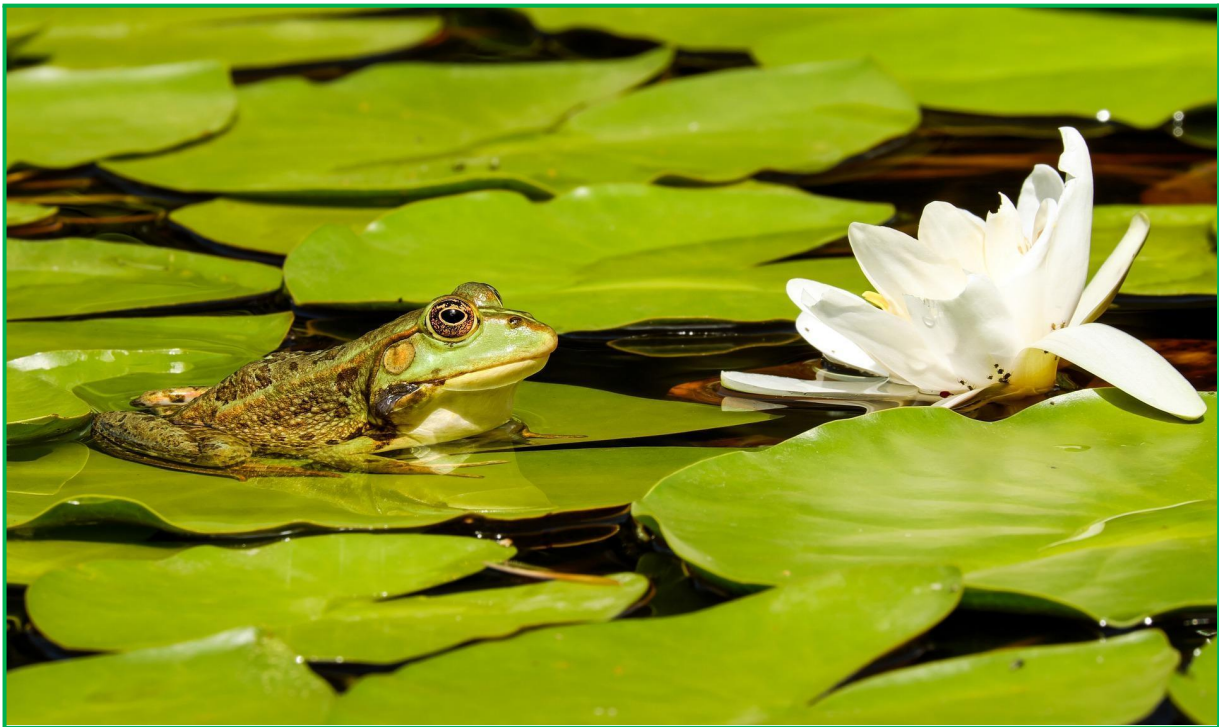

Groene Opkikker

Editie 2023 - 1

Algemene informatie

IVN – Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen.

Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu het vergroten, gericht op een duurzame samenleving.

Een middel om dit te bereiken is natuur-, milieu-educatie en duurzaamheid.

Voor Woerden en omgeving zet een aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen, lezingen en excursies te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 20,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 24,00 per jaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. En het landelijk blad Mens en Natuur van het IVN

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 15,00 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie ivnsecretariaat.woerden@gmail.com of www.ivn.nl/woerden of onze Facebookpagina.

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en omgeving.
No. 2023- 1

Redactie

Joke van Aarst-Volkers
Janny Kruitbosch-Vulpen
Wout Nagel
Vivian van Deel

De redactie verandert soms iets in uw tekst met als doel meer leesplezier.

E-mailadres

ivn.groeneopkikker@gmail.com
javolkers66@gmail.com

Foto's

Gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld.

**Kopij vóór
27 juni 2023**

Inhoudsopgave

4 Redactie

4 Een Groene Opkikker maken

4 Nieuwe leden

4 Landelijke leden, leden en jeugdleden

4 Agenda

4 Tot en met juni

5 Bestuur

5 We kunnen optimistisch zijn

5 Contributies en donaties 2023

6 Vrijwilliger van het jaar 2022

6 Interview met Joke Vesseur

7 Artikel met Joke in AD Groene Hart

9 Nieuws uit de omgeving en IVN-land

9 Nieuwe website IVN

9 Het groene verkiezingsdebat

9 Van maandflits naar Ons IVN

9 IVN Zomerweek

10 IVN-activiteiten voor u

10 Sneeuwkllokjes excursie

10 Lezing natuurvriendelijk tuinieren

11 NME-centrum InBredius

11 Activiteitenbegeleider gezocht

11 Jeugdactiviteit Boswachter Beer

12 Landschapsbeheer

12 Wilgen knotten

13 Meer bomen nu

14 Vogelkijkgroep

14 Excursie Wintergasten spotten

15 Biodiversiteitsteam Woerden

15 Op de bres voor biodiversiteit

17 Jeugdnatuurgroepen

17 Buitenbanjers/Plus tot en met februari

21 Leer de vogels kennen met Aquarel

21 De Witte kwikstaart

22 Column

22 De grote ruil

23 Voor u gelezen

23 Proef wegvangen rivierkreeften

24 Zeldzame grote zilverreiger

25 Het jaar 2023

25 Het jaar van de Meervleermuis

26 Het jaar van de Scholekster

28 Om te onthouden

28 Handige websites

29 Organisatie

29 Bestuur

29 Coördinatoren van de werkgroepen

29 Leden/donateurs

Redactie

Een Groene Opkikker maken

Als redactie is het heel leuk om een Groene Opkikker te maken, maar het is soms een hele klus om alle kopij binnen te krijgen van de werkgroepen. Het zou ook mooi zijn als leden en/of donateurs ook eens een stukje schrijven over de eigen natuurbeleving, want jullie zijn niet voor niets lid geworden van onze mooie vereniging.

In deze editie zijn de vaste rubrieken weer aanwezig, altijd fijn dat die zonder veel aandrang binnen komen. Er zijn weer leuke verslagen te lezen van enkele werkgroepen, maar we zouden graag van elke werkgroep een (kort) verslag krijgen van hun activiteiten. Vivian en Wout zijn bij de vrijwilligster van het jaar 2022 op bezoek geweest voor een interview. We zouden twee pagina's kunnen vullen met de verhalen van Joke Vesseur. Joke heeft veel betekend voor de vereniging door de jaren heen. Joke, we hopen nog lang van jouw inbreng te mogen genieten en bedankt voor je mooie verhaal. Na het interview met Joke volgt nog een stuk uit AD Groene Hart uit 2021 waar ook Joke in werd geïnterviewd. Leuk om weer terug te lezen!

Verder komt de ALV er weer aan op 16 maart en er staan lezingen en excursies gepland; hou de website en de mail goed in de gaten. Ook de rubriek *Leer de vogels kennen* heeft weer een bijdrage; heel mooi dat we die nog steeds onverkort mogen plaatsen van Marianne Christiaanse-'t Hart, waarvoor dank. Verder twee artikelen over de vogels van het jaar 2023, t.w. de vleermuis en de scholekster (voor de tweede keer). Voor de liefhebbers leerzaam om meer over de vogels te weten te komen. Als redactie nemen we soms artikelen over uit de krant, in dit geval AD Groene Hart, maar altijd wel met bronvermelding.

Wij wensen jullie veel leesplezier en kijken uit naar alle stukjes voor de volgende editie, inleverdatum 27 juni 2023. Deze kunnen gestuurd worden naar ivn.groeneopkikker@gmail.com.

De redactie.

Nieuwe leden

Jeugdleden:

Elin Langgiday,
Charly Bakker

Lid:

Wim Leenhouts

Agenda

- 26 februari: Sneeuwkllokjes excursie op Landgoed Bredius
- 28 februari: Lezing Kars Veling over natuurvriendelijk tuinieren in Het Baken
- 16 maart: ALV, in Het Baken
- 13 mei : Excursie Marker Wadden, nadere informatie volgt
- 3 juni: 12,5 jaar bestaan van de Buitenbanjers

Bestuur

We kunnen optimistisch zijn

We kunnen erg optimistisch en blij zijn:

Het ziet ernaar uit dat wij, als bestuur, versterking gaan krijgen: drie mensen hebben zich gemeld om met ons mee te gaan werken! Geweldig: dit biedt mogelijkheden om de taken in de toekomst makkelijker te gaan verdelen en geeft ons, André, Henk en ik (Gerrie) weer energie om verder te gaan. Wout gaat zijn bestuurstaken neerleggen maar blijft gelukkig wel actief. Zulke meewerkende leden zijn heel belangrijk voor de vereniging!

Op de ALV, 16 maart, willen we iedereen meer vertellen over de bestuurswijzigingen. Op deze ALV zal ook het beleidsplan op de agenda verschijnen. Met dit onderwerp kunnen wij als bestuur ook een tijdperk afsluiten waarbij we alle 'droge' bestuurlijke items hebben behandeld: Privacyreglement, Statuten, Huishoudelijk reglement, UBO (een EU regel), Beleidsplan zijn allemaal up-to-date gemaakt, zodat dit de komende jaren alleen nog onderhoud nodig heeft en een leidraad geeft aan onze gestelde doelen binnen het IVN. Volgens mij kunnen wij als bestuur ons nu hoofdzakelijk bezig gaan houden met onze hoofdtaken: Natuureducatie en Duurzaamheid.

De veranderingen in het landelijke IVN gaan ons ook daarbij meer handvatten bieden om activiteiten te ondersteunen. Hiervoor kunnen we terecht bij Regio Utrecht. Dit laat natuurlijk onverlet dat onze vereniging, volgens de richtlijnen van IVN landelijk, bestaat uit actieve leden.

De leden worden geacht zich aan te sluiten bij de werkgroepen, coördinatietaken hierin willen vervullen, klaar staan als er gevraagd wordt om mee te denken/werken bij een activiteit. Zo is het IVN opgebouwd en ook voor het IVN Woerden is dit noodzakelijk om de ambities te kunnen waarborgen. Het bestuur kan daarbij een stimulerende rol spelen en activiteiten faciliteren, maar de leden zullen voor de uitvoering moeten zorgen. Vanuit het bestuur kan ik zeggen dat wij enthousiast door willen gaan. De bal ligt nu bij de leden.

Gerrie Epping (Algemeen bestuurslid)

Contributies en donaties 2023

Ook in 2023 hopen we als IVN Woerden weer allerlei activiteiten te kunnen organiseren.

Inmiddels hebben een aantal leden en donateurs hun contributie of donatie voor 2023 al betaald, waarvoor dank.

Voor diegene die dat nog niet hebben gedaan deze herinnering en het verzoek uw bijdrage ook over te maken.

Tijdens de Algemene vergadering 2022 zijn de volgende contributie- en donatiebedragen voor het jaar 2023 vastgesteld:

- *Leden* € 24,00.
- *Donateurs* € 20,00 (*minimaal*)
- *Jeugdleden* € 15,00

U kunt het voor uw van toepassing zijnde bedrag overmaken op onze Triodos bankrekening NL87 TRIO 0390467413 ten name van IVN Woerden.

Wilt u, om misverstanden te voorkomen, de naam van het (jeugd)lid/donateur vermelden

Bij voorbaat dank, namens het bestuur,
Peter Mouthaan (administrateur)

Vrijwilliger van het jaar 2022

Interview met Joke Vesseur

Afgelopen januari werd Joke Vesseur bij de nieuwjaarsbijeenkomst van NME-Centrum InBredius, Landgoed Bredius, IVN en KNNV geëerd als Vrijwilliger van het Jaar 2022. Dit vanwege haar inzet voor het NME-Centrum, de educatie en het landgoed Bredius. Reden voor de redactie om een interview met Joke te houden.

Lange carrière als natuurvrijwilliger

Joke is een IVN'er in hart en nieren en heeft aan de wieg gestaan van onze afdeling. Voor die tijd was ze al met de natuur bezig, bijvoorbeeld door het volgen van cursussen aan de Volksuniversiteit. Ook als kind was Joke al in de natuur te vinden. Zo leerde ze van haar vader allerlei weetjes, vond ze het leuk om bloemen te plukken en kwam ze regelmatig bij de Reeuwijkse plassen. Dit alles was de basis voor een lange carrière als natuurvrijwilliger. Inmiddels heeft Joke een prachtige lijst van vrijwilligerstaken verzameld. Niet alleen van verschillende werkgroepen bij IVN Woerden: scholenwerkgroep, plantenwerkgroep, vogelwerkgroep, knotploeg, educatieve tuin, vlinderwerkgroep en milieuwerkgroep. Ook was Joke natuurgids en is ze nog steeds vrijwilliger en gastvrouw bij het NME-centrum. In haar vrije tijd geniet Joke ook nu nog van de natuur: "in de tuin werken vind ik heerlijk".

Passie voor natuureducatie en planten

Al 41 jaar is Joke vrijwilliger bij IVN Woerden, vorig jaar werd zij als een van de jubilarissen in het zonnetje gezet door het bestuur. In al die jaren heeft ze binnen de eerder genoemde werkgroepen verschillende rollen vervuld, maar het meest heeft zij zich ingezet voor de scholenwerkgroep en de plantenwerkgroep. Bij beide werkgroepen is ze nog steeds actief, al is het wel op een lager pitje nu ze wat ouder wordt. Bij de scholenwerkgroep heeft ze tal van leuke excursies, activiteiten en programma's voor de kinderen ontwikkeld. Uiteraard deed (en doet) ze dit niet alleen en juist dat Joke dit met een groepje doet, maakt het leuk voor haar. Naast educatie voor kinderen heeft Joke ook een passie voor planten. Ze heeft jarenlang de plantenwerkgroep gecoördineerd en is inmiddels nog steeds enthousiast lid. In 2021 stond er een mooi interview met Joke in het AD, deze is na te lezen aan het einde van dit interview.

Vrijwilliger van het jaar

Zoals vermeld is Joke verkozen tot vrijwilliger van het jaar. Dit was een grote verrassing: "Ja, ik had er geen ogenblik aan gedacht." Het was natuurlijk door corona even niet geweest. Echt een verrassing". Joke ontving een mooi aquarel als cadeau.

Trots op

We vroegen aan Joke waar ze nu eigenlijk trots op is. Joke vertelt: "Dat ik ooit begonnen ben met de stekjesmarkt. Het is al lang geleden, ik denk dat het eind jaren tachtig was. Ik mocht toen van het bestuur ook folders laten drukken, mits ik sponsors er voor vond. Dat is mij gelukt! Verschillende groenbedrijven zijn sponsor geworden. Ik kwam op het idee omdat ik in mijn tuin veel inheemse planten had en veel zaailingen kreeg, zonde om weg te gooien. Behalve de folder, met de naam "Natuur dichtbij, ideeën voor een natuurlijke tuin" organiseerde ik samen met Mieke de Haan een stekjesmarkt bij het Minkema College in Snel en Polanen. De wijk werd toen net gebouwd. Behalve stekjes was er voor de kinderen een kleurplaat

gemaakt, waarmee zij een kijkdoos konden maken. Voor oudere kinderen hadden we een speurtocht gemaakt. Hierbij heb ik wel hulp gehad van andere IVN-ers. Later hebben Cock Le Grand en Mieke de Haan de stekjesmarkt voortgezet. Ik heb nog wel lang stekjes geleverd". Prachtig om te horen wat een enthousiasme ze heeft en hoe hard ze heeft gewerkt om dit te realiseren.

Bedankt!

Hoewel Joke in al die jaren veel vrijwilligerswerk heeft verzet, wil ze graag benadrukken dat ze dit alles niet heeft kunnen doen zonder de hulp van anderen. "Ik wil bij deze iedereen bedanken voor hun bijdrage aan deze activiteiten".

Interview door Wout Nagel en Vivian van Deel

Foto's: Pim Mul en website Landgoed Bredius

Artikel met Joke in AD Groene Hart 09-02-2021

Tussen de sneeuw piepen de kopjes van stoere sneeuwkllokjes heen. In het Woerdense Brediuspark zijn deze plantjes al volop te bewonderen.

Deze stoere sneeuwkllokjes bloeien nu in het Brediuspark

'Geen mens, groot of klein, die niet weet dat er sneeuwkllokjes in de wereld zijn'. Met deze zin begon Eli Hermans zijn eerste artikel voor het tijdschrift De Levende Natuur, dat hij in 1896 samen met Jac.P.Thijssse had opgericht. De twee Amsterdamse schoolmeesters deelden hun liefde voor de natuur en hebben sindsdien nog heel vaak geschreven over de sneeuwkllokjes als symbool voor de hoop, voor het nieuwe ontwaken en vooral de lenteverwachting.

In deze rubriek vertelt een kenner over een bijzonder natuurgebied in het Groene Hart. Ook deze twee historische kenners wisten toen nog niet, dat er over de wereld bijna honderd verschillende soorten sneeuwkllokjes bestaan en in ons land negentien. De leek ziet het verschil niet, maar het sneeuwkllokje dat al in december zijn kopje boven het maaiveld uitsteekt en de kllokjes, die nog eind maart bloeien, zijn van een andere soort dan de bij ons talrijkste *Nivalis* (sneeuw in het Grieks), die vooral in januari en februari bloeit.

Wij gingen in het landgoed Bredius op zoek naar de stinzenplanten, waarvan het sneeuwkllokje wel de aanvoerder mag worden genoemd. Onze gids was deze keer Joke Vesseur, coördinator van de plantenwerkgroep van het Woerdense IVN (Instituut voor educatie en natuurstudie).

„Het zijn allemaal knol- en bolgewassen en het leukste vind ik, dat ze zo plotseling verschijnen. Je ziet niet eerst een paar blaadjes en dan een paar weken later de bloemetjes. "Nee, van de ene dag

op de andere staan de sneeuwkllokjes, de winterakonietjes en nog veel meer zo maar in bloei", vertelt Joke (76) enthousiast.

Ze wijst naar de laag bij de grond staande akonieten, die op deze sombere dag de gele bloemkelken gesloten houden. „Ja, bij mooi weer gaan de bloemen open om de insecten te ontvangen, maar die zijn er nu niet“, legt Joke uit. De boerenkrokussen, die er naast staan, zijn ook al niet van plan om hun bloemen te openen en de sneeuwkllokjes een beetje. De naam stinzen komt uit Friesland en is de voorloper van het woord Staten, dat later meer in zwang is gekomen. Het betekent groot stenen huis en was vaak eigendom van Amsterdamse kooplieden. Die kwamen met hun schepen vaak in landen langs de Middellandse Zee en kwamen daar in het vroege voorjaar die leuke, bloeiende bolgewassen tegen en namen die mee naar huis.

Bollen

Niet alleen in Friesland, maar ook rond de dure villa's langs de Vecht en in Bloemendaal werden de bollen van stinzenplanten in de grond gestopt. In totaal gaat het om circa 25 soorten, waarvan velen erg zeldzaam en anderen vaak heel bekend zijn. De wilde tulp en wilde hyacint behoren ertoe, maar ook de bosanemonen, de daslook (lekker naar knoflook ruikend), de holwortel, de vingerhelmbloem (met lichtpaarse bloemetjes) en de lelietjes der dalen, die allemaal wat later in bloei komen. Stinzenplanten hebben van oudsher sterk tot de verbeelding gesproken, omdat zij in de late wintermaanden en het vroege voorjaar als eersten kleur in de tuinen en parken brengen. Ooit zo'n 400 jaar geleden allemaal ingevoerd uit landen rond de Middellandse Zee, maar dat weet niemand meer. Wij zochten in Landgoed Bredius naar die vroege bloeiërs.

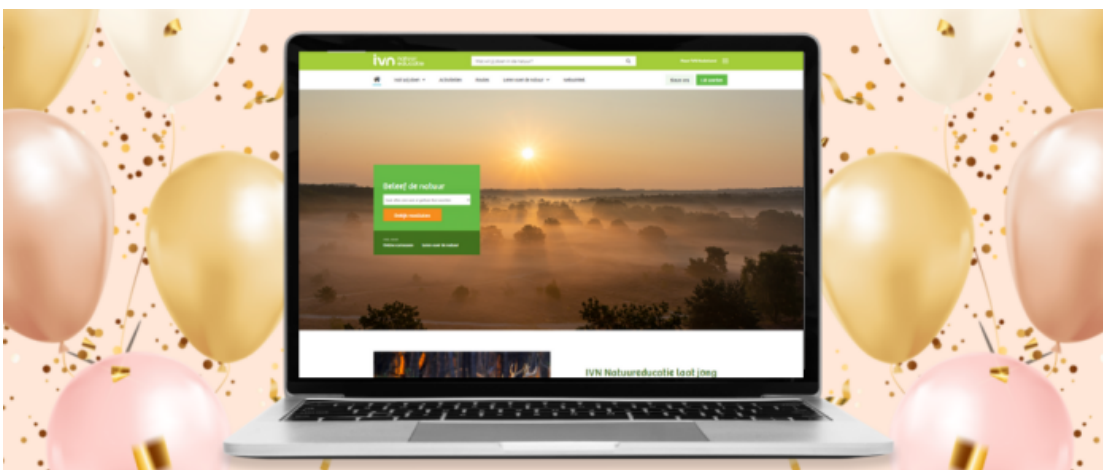
"Ik heb veel van die planten in mijn eigen tuin, maar soms kost het wel moeite om ze in bloei te krijgen." Een aantal jaren geleden heb ik wat wilde tulpen geplant en die maken ieder jaar leuk wat bladeren, maar er komt nooit een bloem. Het zal aan de klei liggen zo dicht bij de Oude Rijn", aldus Joke, die nog een goede tip heeft voor het houden van stinzenplanten: „In deze tijd hebben ze veel licht nodig, maar later in het jaar veel schaduw, want anders drogen de knolletjes uit. "Vandaar dat ze vaak onder grote bomen staan."

Joke Vesseur is vanaf het begin, veertig jaar geleden, bij het Woerdense IVN betrokken, heeft in bijna alle werkgroepen gezeten, maar de liefde voor planten heeft het gewonnen. „En het rondleiden hier in de tuin met kinderen. "Vooraf die kleuters uit groep 1 en 2", voegt ze er lachend aan toe.

Bron: AD Groene Hart, 09-02-2021

Nieuws uit de omgeving en IVN-land

Nieuwe website IVN

Maandag 30 januari is de [nieuwe website van IVN](#) werkelijkheid geworden. De inrichting van de nieuwe website is meer vanuit de bezoeker gedacht, het zoekfilter werkt beter en educatie komt sterker naar voren. We zijn niet voor niets de grootste natuuropleider van Nederland. In de menubalk onder de kop "Leren over de natuur" vindt u de:

- online cursussen (Online Natuuracademie)
- podcasts over de natuur
- lespakketten
- cursussen en opleidingen van de afdelingen/provincies
- downloads
- online kennisbank met allemaal inhoudelijke artikelen over de natuur.

Ook IVN Woerden heeft hierdoor een nieuwe website, helaas is niet alles goed meegekomen van de oude website. Achter de schermen wordt uitgezocht hoe dit gemaakt kan worden.

Het Groene Verkiezingsdebat

Op 15 maart zijn de Provinciale Statenverkiezingen. Het moment om uw stem te laten horen voor een groene en duurzame provincie. Maar waar staan de verschillende partijen voor? De Utrechtse Natuur- en Milieuorganisaties organiseren op 7 maart vanaf 19 uur het Groene Verkiezingsdebat in Kanaal 030 te Utrecht. Onderwerpen waarover de partijen met elkaar in discussie gaan zijn: mobiliteit, water en bodem, duurzame landbouw en natuur, duurzame energie en klimaatverandering en circulaire samenleving. [Bent u er bij?](#)

Van maandflits naar Ons IVN

Alle (actieve) leden van IVN Woerden ontvingen elke maand een maandflits van de provinciale vestiging IVN Utrecht. Januari was de laatste maandflits want vanaf nu wordt iedereen via Ons IVN op de hoogte gehouden van alles wat er bij IVN in de provincie speelt. Hetzelfde soort nieuws, maar op een andere plek. Ons IVN is een platform voor alle IVN-ers waar je in verschillende groepen kan uitwisselen, vragen kan stellen en met elkaar kan samenwerken. Heeft u het gemist? Lees meer over de veranderingen [in de laatste maandflits](#).

IVN Zomerweek

Stichting IVN Zomerweek organiseert van 28 juli tot 4 augustus een verzorgde zomerweek voor natuurliefhebbers in Gieterveen (Drenthe). Verblijf op kampeerboerderij en [ontdek het enige Unesco Geopark in Nederland!](#)

IVN-activiteiten voor u

Sneeuwkllokjes excursie op Landgoed Bredius

Zondag 26 februari staat er een bijzondere excursie op het programma. We gaan het normaal voor publiek gesloten Stiltegebied in, waar duizenden sneeuwkllokjes in bloei staan. Ook nemen we een kijkje in het natuurontwikkelingsgebied. De gidsen van IVN Woerden en KNNV Woerden vertellen over het beheer van het landgoed en de flora en de fauna. De excursie is met een knipoog naar het voorjaar. Ook wordt stilgestaan bij de verschillende bomen die in deze periode van het jaar te herkennen zijn aan de knoppen. De excursie begint om 14.00 uur bij NME-Centrum InBredius, Kievitstraat 42, 3443 BG Woerden. Om 15.30 uur zijn we weer terug. Deelname is gratis en aanmelden is niet nodig.

Lezing: natuurvriendelijk tuinieren door Kars Veling

Dinsdag 28 februari organiseren de natuurverenigingen IVN en KNNV een lezing over natuurvriendelijk tuinieren in Het Bakken, Beneluxlaan 3 in Woerden. De lezing begint om 20.00 uur. De toegang is gratis en aanmelden is niet nodig.

Kars Veling is al vanaf de oprichting actief in de Vlinderstichting. Hij is een bevlogen natuurbeschermer en boeiende verteller. Regelmatig is hij te zien en te horen in het radio- en Tv-programma Vroege Vogels. Hij weet hoe het met de biodiversiteit is gesteld en wat wij daarin kunnen betekenen. Veel dieren en planten hebben hun toevlucht gezocht tot het stadsgroen. Het is nu van groot belang om dat groen voor allerlei dieren zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zowel in het openbaar plantsoen als in privétuinen. Aangezien veel vlinders, insecten en vogels sterk gebonden zijn aan bepaalde planten, is het van belang om te weten welke gewassen het meest aantrekkelijk zijn. Kars is op dat gebied een groot kenner. Kom naar de lezing en laat u informeren over hoe u uw eigen tuin natuurvriendelijk kunt inrichten.

Natuurvriendelijke tuin

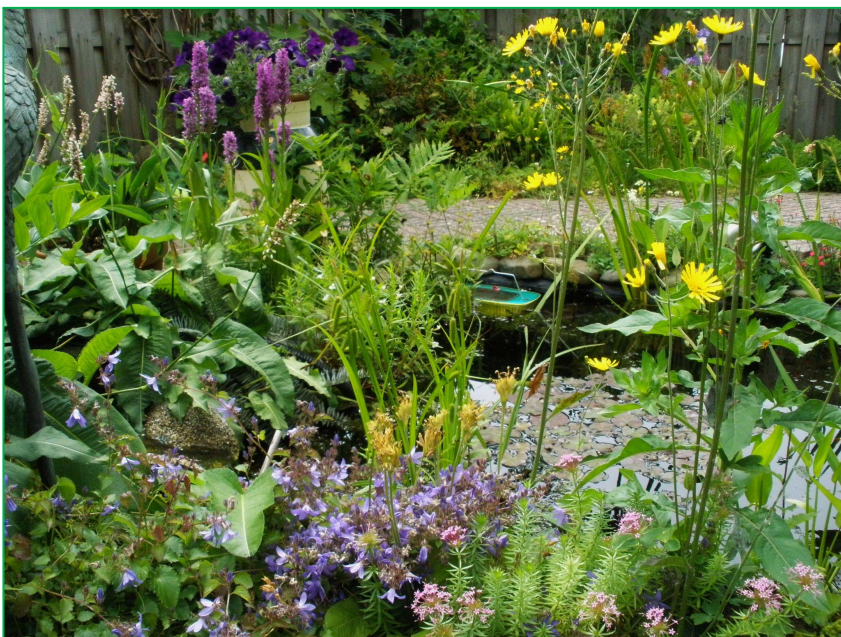

Foto: André van Kleinwee

NME-centrum InBredius

Activiteitenbegeleider gezocht voor de zondagmiddag

Lijkt het je leuk om op twee zondagmiddagen per kwartaal mee te helpen met een activiteit voor kinderen. Het zijn kleine activiteiten om kinderen meer bewust te maken van de natuur. Het NME-Centrum InBredius, de Brediussschuur, is op zondagmiddag open voor het publiek. Er is dan de mogelijkheid om de expositie te bekijken en ook zijn er voor kinderen van 4 tot 12 jaar allerlei activiteiten, leuke simpele dingen maken, die gericht zijn op de natuur. Je hoeft niet creatief te zijn, alles wordt voorbereid, maar eigen ideeën zijn altijd welkom. Samen met hun ouders/grootouders kunnen de kinderen iets moois maken. Het is een feest om iedereen bezig te zien

en de kinderen gaan blij en trots op hun creatie weer naar huis. Als begeleider word ik er zelf ook blij van als ik dit zie.

Verder is het mensen ontvangen die komen om de expositie zien.

Als je twee zondagen per kwartaal mee zou willen draaien, van 13.00 tot 16.00 uur met wat tijd ervoor en erna om alles klaar te zetten en op te ruimen, graag! Je bent altijd met z'n tweeën of drieën en dat geeft ook gezelligheid. Het is een leuk team waarbij ook het sociale contact hoog in het vaandel staat. Je hoeft er geen opleiding of iets dergelijks voor te hebben.

Loop eens binnen op een zondagmiddag om de sfeer te proeven. Iedereen is welkom.

Heb je belangstelling, neem dan contact op via secretaris@inbredius.nl

Tekst en foto: Lisa van Hemert.

Jeugdactiviteit: natuurtheater met Boswachter Beer

Boswachter Beer - is het een meneer of een beer? - vertelt en zingt over zijn werk. Boswachter Beer heeft een huis in het NME-centrum en vanuit zijn huis vertelt hij graag over de dieren om hem heen. Hij heeft ze allemaal een mobieltje gegeven en als er iets is dan bellen ze even! Ook verzamelt Boswachter Beer spulletjes uit de natuur: schedels, geluiden, geurtjes, braakballen en zelfs dierenpoepjes. Zijn boswachterspak zit er vol mee. En over elke vondst heeft hij wel een verhaaltje of een liedje. Zing maar mee: Dierenpoep, indien goed droog, is een genot voor het oog! Oh, ik schrijf nog eens een boekje vol... met de geheimen van de drol.

Natuurlijk ga je ook met Boswachter Beer op pad, op zoek naar zijn vriendjes in de tuin van het NME-centrum. Heel fijn samen met een echte boswachter, die ziet zoveel meer... Laat dat maar over aan Boswachter Beer.

Deze prachtige combinatie van theater en educatie is uniek, Boswachter Beer neemt de kinderen mee in zijn verhalen en op zijn struintocht... wie gaat er mee?

De voorstellingen van Boswachter Beer zijn geschikt voor kinderen van 4 tot 8 jaar. Een voorstelling bezoeken is gratis, maar er is beperkt plek. [Meld je dus wel even aan.](#) De voorstellingen zijn op dinsdag 28 februari, zondag 5 maart en zondag 2 april, je kunt kiezen tussen de ochtend of de middag.

Landschapsbeheer

Wilgen knotten bij Kynologen Club Woerden

Eigenlijk treffen wij het altijd wel met het weer tijdens onze werkdagen. Uitzonderingen bevestigen de regel zullen wij maar zeggen, want op een winderige en regenachtige tweede zaterdag in januari staan wij met onze knotploeg op het, dan nog groene, grasveld van KC Woerden.

Ingepakt in regenkleding, helm op het hoofd en gewapend met ladder en zaag gaan wij de knotwilgen te lijf. Elk jaar doen wij de helft van de aanwezige knotwilgen. Dit jaar de eerste helft, volgend jaar de andere helft. Het blijft verbazen hoe dik de takken alweer zijn na drie jaar.

Om half negen verzamelen wij in de kantine van KC Woerden voor een eerste bak koffie en de veiligheidsinstructies. De opkomst heeft niet veel te lijden onder het weer:

21 mensen waaronder 2 nieuwe belangstellenden. Ook zijn er de nodige leden van KC Woerden zelf. Zij helpen met het wegslepen van de gezaagde takken. Om negen uur moeten wij toch echt de regen in om aan te vangen met de klus. Eenmaal aan de gang merk je weinig meer van de regen. Er wordt stevig doorgewerkt zodat wij rond één uur, voor de lunch, de klus kunnen afronden. Dan is het extra lekker genieten van de aangeboden lunch. Dit is altijd dik voor elkaar bij KC Woerden.

Nat en vies, maar met een voldaan gevoel kunnen wij daarna weer naar huis. Tijd voor een lekker warm bad of een verfrissende douche!

Volgende maand is er op de tweede zaterdag weer een nieuwe dag voor deze werkgroep.

Op zaterdag 11 februari ging de werkgroep weer aan de slag. Dit keer knotten in de weilanden bij Geestdorp. Er was een grote opkomst van maar liefst 29 mensen, waaronder ook diverse nieuwelingen. Zie de foto op de volgende pagina.

Tekst en foto's: Erwin Meijer

MEERBOMEN.NU

Lions helpen!
 Woerden Castellum
 Laurum

**MEERBOMEN.NU –
 Landgoed Bredius – zaterdag 28 januari 2023**

Lions Club Woerden Castellum Laurum wilde hun service beschikbaar stellen voor een groene actie in Woerden. Daarvoor hebben ze de afdeling Landschapsbeheer van IVN Woerden benaderd.

In overleg met Kars Willems zijn de Lions aangehaakt bij een reeds geplande actie van MEERBOMEN.NU in Landgoed Bredius. Doel van deze actie was het uitsteken van zaailingen en jonge boompjes. Minimale hoogte: knie, maximale hoogte: schouder. Oogstgebied was de geluidswal aan de Oudelandseweg. De uitgestoken jonge boompjes werden professioneel gesorteerd, gelabeld en gebundeld. Vervolgens werden de bundels ingekuild op de moestuin in afwachting van transport en verdere distributie. Met deze zaailingen worden elders weer bossen aangeplant.

Als jullie ook geïnteresseerd zijn in de acties van MEERBOMEN.NU of wellicht bomen willen verkrijgen. Neem dan eens een kijkje op hun website.

De Meer Bomen Nu methode

Vogelkijkgroep

Excursie Wintergasten spotten

Wintergasten spotten bij Waternet in Loenen.

Na een aantal weken uitstel vanwege slecht weer was het eindelijk zover: de eerste excursie van 2023 kon doorgaan op zaterdag 28 januari. De omstandigheden waren optimaal en we hadden er zin in. Gewapend met verrekijkers en telescopen stonden we rond 9.00u te trappelen bij het hek van Waternet in Loenen (Loosdrecht).

De boswachter Nico Bouwman opende het, normaliter voor publiek, afgesloten gebied. We werden hartelijk ontvangen onder het genot van een kop koffie. We kregen een uitleg over het gebied, welk traject het water aflegt, totdat het uiteindelijk drinkwater is en welke soorten we zouden kunnen waarnemen.

Naast de club uit Woerden waren er ook geïnteresseerden uit de omgeving aangesloten, dat maakte dat we met zo'n 25 personen het gebied in trokken.

De groep werd in tweeën gesplitst en we vertrokken in tegenovergestelde richting onder begeleiding van de boswachter en plaatselijke gidsen voor onze ronde om de plas. Er zouden ijsvogels zitten bij de smalle sloten grenzend aan de grote plassen, echter lukte het niet om deze te horen of te spotten. Op enkele mezen, wat vinken en een roodborst na, was het struikgewas stil, de lente was ook nog niet echt begonnen.

In de lucht en op de plassen was er meer activiteit, passerende *aalscholvers*, roepende *ganzen* en diverse soorten *eenden*, *futen* en *meerkoeten*. De verrekijkers maakten overuren en de telescopen werden in stelling gebracht om de afstanden tot de vogels te overbruggen.

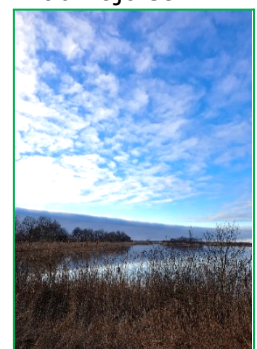
We zagen grote groepen *tafeleenden*, *kuifeenden*, *krakeenden*, *smienten* met daartussen verborgen mooie soorten zoals *nonnetjes*, *brilduikers*, *krooneenden*, *slobeenden* en *wintertalingen*.

Nonnetje man

Op ongeveer de helft van de wandeling liet de cetti's zanger van zich horen, zagen we een eenzame *rietzanger*, opvliegende *watersnippen*, een aantal luidruchtige *gaaien* en diverse foeragerende grote *zilverreigers*.

Ineens werden we verrast door een voorbij stuvend *ree*, deze was kletsnat en had zojuist gezwommen. Waarschijnlijk opgeschrikt door de groep die van de andere zijde kwam (normaal is er niet zoveel menselijke activiteit in dit gebied). Ook de meestal *schuwe vos* liet zich kortstondig zien, jammer genoeg kon niet iedereen deze aan zijn waarnemingen toevoegen. De vos zocht snel weer de veilige beschutting van het struweel en het riet op.

Zoals ik eerder aangaf, werden we in twee groepen opgedeeld en dat maakt ook dat er verschillende waarnemingen waren. Onze jongste deelnemer Nathaniël spande de kroon en spotte bijzondere soorten als *appelvink* en *houtsnip*! Jong en oud heeft genoten van deze natuurbeleving. Voldaan en tevreden keerden we huiswaarts, het was een heerlijke wandeling.

Bij deze wil ik het bijzonder bedanken boswachter Nico Bouwman, de aangesloten plaatselijke gidsen en Piet Oostveen voor het initiatief nemen en het afstemmen met de boswachter.

Tekst en foto's: Antoine van Dijk

Het Biodiversiteitsteam Woerden

Op de bres voor biodiversiteit

De kwaliteit van de natuur holt achteruit. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat veel insecten en plantensoorten het moeilijk hebben. Ook veel algemeen voorkomende soorten worden inmiddels in grote delen van Nederland bedreigd. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige solitaire bijen, dagvlinders en diverse plantensoorten. Versnippering en verlies van leefgebieden zijn belangrijke oorzaken. Hierbij is verruiging door overbemesting en niet-optimaal maaibeheer een belangrijke factor. Er ontstaat uiteindelijk een door enkele soorten gedomineerde berm.

Op veel plekken in Woerden is verruiging zichtbaar. Tellingen rond de Cattenbroekerplas geven aan dat het totale aantal plantensoorten daar in vijf jaar tijd is afgenomen van 140 naar 40. In nogal wat bermen in en rond Woerden lijkt een klein aantal soorten te overheersen, zoals fluitenkruid en koolzaad. Op andere plekken domineert gras, heermoes of distel. Terwijl een goed beheerde berm met gemak 50 of meer plantensoorten per honderd meter kan bevatten en zo een leefgebied kan vormen voor vele soorten insecten. Hier valt dus een belangrijke winst te behalen!

Om hier iets aan te doen is het *Biodiversiteitsteam Woerden* opgericht. Dit is een gezamenlijke werkgroep van IVN en KNNV. De werkgroep is actief sinds najaar 2021, aanvankelijk onder een andere naam (Groene Rotondes en Duurzame Bermen). De groep heeft nu 10 actieve leden – en nieuwe leden zijn altijd welkom, want er is meer dan genoeg te doen!

Eén van de gebieden waarop we actief zijn is het gemeentelijk groenbeleid. Voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 hebben we in één pagina samengevat wat ecologisch maaibeleid inhoudt. We stelden voor te stoppen met klepelen en een stadsecoloog aan te stellen. In augustus hebben we een uitgebreide notitie over ecologisch beheer afgerond en aan de gemeente aangeboden. Hierin geven we aan dat de koers gewijzigd moet worden naar denken vanuit ecologische kwaliteit. We pleiten ervoor om nu in één keer de omslag te maken naar ecologisch beheer, om te stoppen met klepelen, en om te zorgen voor ecologische verbindingen: het NNV, ofwel Natuurnetwerk Woerden: NNV. Dit netwerk omvat routes waarlangs de natuur zich kan ontwikkelen, en biedt verbindingen tussen de wijken en naar de dorpen en buitengebieden.

Gemeente en groenbeheerders staan open voor input. Zo zijn er gesprekken geweest met wethouder de Regt en één van de beleidsambtenaren. In 2023 krijgt dit een vervolg. Het wordt een spannend jaar, omdat de gemeente nieuwe beheerscontracten gaat opstellen voor het openbaar groen. Tijd om de nieuwe aanpak vorm te geven en biodiversiteit centraal te stellen!

De werkgroep heeft veel energie gestopt in gesprekken met Treemark over het aanplanten van nieuwe bomen. De oorspronkelijke plannen vermeldden veel niet-inheemse bomen. Mede door onze gefundeerde input is de lijst bijgesteld. Maar het kan nog beter, en we zullen hier in 2023 opnieuw aandacht voor vragen. In januari heeft de werkgroep geprotesteerd tegen de plannen om veel bomen te kappen langs het water bij Hogewal en Torenwal. Artikelen in het AD en Kontakt besteedden aandacht aan onze kritiek.

Teamleden zijn op verschillende manieren ook buiten actief om de biodiversiteit te versterken. In het pilot-project Herstel inheemse flora rond Cattenbroekerplas worden de maa-activiteiten intensief begeleid door een van de teamleden. Door de juiste maawijze op iedere locatie kan verruiging worden teruggedrongen, en keren de minder algemene soorten terug. Zie www.natuurronddecattenbroekerplas.nl/. Teamleden onderhouden het groen op de rotonde bij de Maranathakerk, zie <https://degroenerotonde.nl/>. Het doel hier is een gevarieerde beplanting te realiseren, die aantrekkelijk is voor mensen én dieren.

In 2023 blijven we aan al deze onderwerpen aandacht besteden. We onderzoeken nu ook de vergroening van bedrijventerreinen. Verder willen we graag meer het belang van biodiversiteit bij Woerdenaren onder de aandacht brengen. Te vaak is er nog het idee dat de groene ruimte er vooral "netjes" uit moet zien. Dat dit ten koste gaat van de diversiteit en veerkracht van de natuur, en daarmee schadelijk is voor onszelf, is nog te weinig bekend. We willen ook burgerinitiatieven ondersteunen en stimuleren: bewoners die zelf zorg dragen voor een stukje groen in hun buurt.

Ook dat is een manier om biodiversiteit concreter te maken en het belang van natuur in de stad te onderstrepen.

Het werk van het Biodiversiteitsteam is dus zeer gevarieerd. Op elk gebied kunnen we versterking gebruiken. Vragen, ideeën en voorstellen zijn van harte welkom. Wil je een keer kennismaken? Laat het weten! We zijn te bereiken via het e-mailadres: btwoerden@gmail.com.

Tekst en foto's: Ton Rullmann, coördinator

Jeugdnatuurgroepen

Buitenbanjers november 2022

In november hebben we met de Buitenbanjers naar bodembeestjes gezocht in het stiltegebied van het landgoed Bredius. Ruim van tevoren hadden we op de bodem grijze vuilniszakken gespannen waar bodemdiertjes graag onderkruipen. Met een wit bakje gevuld met tuinschepje, loepjes en een boekje bodemdiertjes werd er tussen bladeren en dood hout gezocht. Al gauw zaten de eerste pissebedden onder het vergrootglas, later gevolgd door miljoenpoten, kevers en andere bodemkruipers.

Buitenbanjers Plus november 2022

De derde zaterdag van de maand november heeft de Plusgroep in het Buitenbanjer gebied langs een aantal oeversranden het riet geknipt en opgeruimd. In het Stiltegebied hebben we de takkenrillen in orde gebracht voor het nieuwe snoeiseizoen.

Buitenbanjers december 2022

Zaterdag 3 december was de laatste activiteit van het jaar voor de IVN jeugdnatuurgroep Buitenbanjers. Zoals ieder jaar in december hebben we het zagen van bomen en struiken op het programma staan. De groep is actief bezig geweest in het stille gebied van het landgoed Bredius. De gezaagde takken werden op de bestaande houtrillen gelegd waar vele dieren bescherming in en langs vinden. Zelfs de Bredius ree ligt graag achter de houtrillen uit de wind. Helaas hebben we de ree niet gezien. Wel zijn knaagsporen aan de bomen en zijn pootafdrukken in de natte grond.

Buitenbanjers Plus december 2022

Een koude derde zaterdag in december, want de dagen ervoor had het flink gevoren en de oostenwind maakte het extra koud ook deze zaterdagmiddag. Om in het Stillegebied te kunnen komen, moest er bij de kantelplank eerst ijs gehakt worden om deze te laten zakken. In het Stillegebied werden jonge iepen en Cornus struiken kort gezet.

Buitenbanjers januari 2023

De eerste activiteit in het nieuwe jaar van de IVN Buitenbanjers was het maken van een wintervogel driehoek. Maar we hebben eerst Simon in het zonnetje gezet, want hij is 5 jaar Buitenbanjer en dan verdien je een dikke duim en een oorkonde. Met de Buitenbanjers en hun ouders hebben we de DVD van de activiteiten van het afgelopen jaar gekeken. Daarna zijn we creatief aan de slag gegaan met de wintervogelhoek. De takken, die daarbij gebruikt zijn, hebben de Buitenbanjers zelf in december gesnoeid, en daar kan je uiteraard weer lukken dingen mee maken.

We verwelkomen Charly Bakker als nieuwe Buitenbanjer en wensen Charly veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.

Buitenbanjers Plus januari 2023

Ook voor de Plusgroep zijn de activiteiten weer gestart in het nieuwe jaar. Vier Buitenbanjers hebben de overstap gemaakt naar de Plusgroep. Amber, Samme, Hizkia en Silas hebben deze middag voor het eerst meegedraaid. Met de gehele groep in de Brediussschuur eerst de DVD bekeken van de activiteiten in 2022. Daarna hebben we in ons Buitenbanjergebied het vogelkastje schoongemaakt en hebben we een begin gemaakt met de snoei van het wilgenbosje.

Buitenbanjers februari 2023

Afgelopen zaterdag 4 februari zijn we met de Buitenbanjers actief bezig geweest in het Stillegebied van het landgoed Bredius. Via de couranten hadden we een oproepje geplaatst voor deze activiteit. Hier kwamen 4 kinderen met ons meedoen, die zich mogelijk later aanmelden bij de Buitenbanjers. We hebben in het Stillegebied boompjes gezaagd en de takken verwerkt in de bestaande takkenrillen. Voor deze winter is de laatste keer zaagwerk gedaan. Het voorjaar komt eraan. Dat is ook te zien op het landgoed Bredius, want de sneeuwkllokjes staan hier en daar al in bloei.

Nieuwe Buitenbanjer Elin Langgiday.

We wensen Elin veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.

Tekst en foto's: André van Kleinwee, coördinator

Leer de vogels kennen met Aquarel

De Witte kwikstaart

Motacilla alba alba

Wat een fijne tijd hebben wij niet altijd beleefd in ons weekendhuisje in de Meije, Meije, Nieuwkoop voor hen die de Meije niet weten te vinden. Ons huisje bevond zich op het erf van een grote boerderij waaruit met de betreffende boer, agrariër of veehouder zo u wilt, zo'n hechte vriendschap is ontstaan dat die inmiddels al meer dan 45 jaar duurt en we elkaar "mijn oudste vriend" noemen. Het was een periode waarin boeren nog zelf het gras maaiden om een wintervoorraad voor hun veestapel te vergaren. Het was nog in de tijd dat het hooi werd verzameld in een hooiberg, ook kuilgras was nog niet erg in. Alles wel arbeidsintensief maar wel milieuvriendelijker dan nu met al die grote en ontsierende plastic balen in het land. Het is ook daar dat de witte kwikstaart plukjes hooi uit de hooiberg trok om daar, in de ontstane holte, een nestje in te bouwen en jongen groot te brengen; voor vele vogels dus "die goede ouwe tijd" want nu denk ik vaak, waar nestelen deze vogels nu? Ik zie ze ook veel minder dus is mijn conclusie dat het niet alleen de weidevogels zijn die veel te lijden hebben van de moderne manier van omgaan met de natuur en de zo sterk veranderde manier van landbewerken en het houden van vee. Hoe denken we overigens zelf over al die vervuiling met plastic? Is Jan zedenprediker geworden? Ik hoop zo niet over te komen en ga dus verder met de witte kwikstaart terwijl ik met een schuin oog de Tour de France volg op TV. De witte kwikstaart is een bekende verschijning in heel Europa en nog een algemene broedvogel in Nederland en België. Voordat de boerderijen

hygiënische en grootschalige bedrijven werden, kon men ze op de boerderij veel aantreffen. Het is echter een makkelijke vogel die elke biotoop met insectenrijk open land en wat water in de buurt voor lief neemt. Op weilanden pikken ze de insecten die door grazende dieren worden verstoord. Vliegende insecten vangen ze in hun vlucht net als de vliegenvanger. Verder zijn ze bij ondiepe plasjes, langs sloten en rivieren op jacht. Men kan ze ook in stadsparken rond zien trippelen. Verder worden ze aangetrokken door schaduwrijke landwegen, waar in de zomer veel uit de bomen gevallen rupsen terecht komen. Het kwieke vogeltje wordt zelden een verkeersslachtoffer. Behalve de witte kwikstaart komt ook de rouwkwikstaart als zeldzame broedvogel voor. Deze vogel is wat levensgewoonten betreft niet te

onderscheiden van de witte, maar in het zomerkleed heeft het mannetje van de rouwkwikstaart een geheel zwarte rug. Ze schijnen wel met elkaar te paren, want er zijn bastaarden bekend. Tijdens de baltsperiode achtervolgt het mannetje het wijfje en gaat dan in de baltshouding voor haar staan met neergebogen kop.

Veldkenmerken: Grijze bovenzijde, zwarte kruin, wit gezicht en zwarte kin: vrouwtje grijzer, minder zwart op kop en borst; wipt voortdurend met staart.

Nest: Bekleedt een holte in een muur, schuur, wal of rieten dak met haar, veren of wol; legtijd april-juni 5 á 6 eieren, deze worden voornamelijk gedurende 14 dagen door het vrouwtje bebroed; de jongen worden door beide ouders gevoerd; vliegen na twee weken; gewoonlijk twee broedsels, soms drie per jaar.

Voedsel: De witte kwikstaart voedt zich met muggen, kevers, motjes en andere insecten.

Witte kwikstaart

Jan Christiaan

Column

De grote ruil

Bijna 10 jaar heb ik een grote moestuin waarin vele handen en handjes werk hebben verricht. We eten ervan, genieten ervan en ik lig er ook weleens wakker van. De laatste maanden kwam bij mij een lastige gedachte in mijn hoofd op. Ik vond het te veel worden met mijn tuintje. Kan ik het oplossen, hoe wilde ik het dit jaar doen en dan de moeilijkste gedachte: wíl ik nog wel verder..

Ik zat in strijd want stoppen vond ik eigenlijk niet kunnen. Die tuin hoort bij mij als liefhebber maar ook als vakvrouw. Of vond ik dat ik de tuin moest houden omdat anderen dat juist dachten... waar kan een mens toch over nadenken!

Ik maakte de keus: informeren naar de optie van een kleinere tuin, zo niet dan stop ik. Simpel. Al vlot kwam er een mail vanuit de tuincommissie dat er een kleinere tuin was waar ik eerste keus voor had! Oeh! Ja! Nee...pffff. Maar je raadt het vast: ik zei ja! Een tuin, de helft van wat ik nu heb met een schuurtje en een paar mooie fruitbomen. Ik geef mezelf de kans om te ervaren of ik het op een kleiner tuintje beter volhoud, fysiek én mentaal! Nu, een maand verder, heb ik alles verhuisd. Alles moet nog een plekje krijgen en de eerste onkruidjes zijn er alweer uit getrokken.

Elk jaar rond deze tijd ben ik bezig met zaden uitzoeken en bestellen van nieuwe en dus het maken van een teeltplan. En elk jaar werd het makkelijk want de tuin is al snel klaar voor het nieuwe seizoen. Maar dit jaar voel ik me als een groentje. Ik begin weer bij 0. Nieuwe burens, nieuwe grond, nieuwe plannen, nieuwe zin! Van mijn landgoed van 200m² met een ruime kas en ruime schuur naar een 100m² met een mini schuur en 3 tegelpaadjes. Ik ga ervoor! En heel misschien zie je mijn goed gevulde groentekraam langs de weg, omdat de oogst zo goed zal zijn dit jaar! Duim je mee!?

Tekst en foto: Romy Spruit

Voor u gelezen

Proef wegvangen van rivierkreeften bij Berkenwoude blijkt effectief

Tekst bij foto: Amerikaanse rivierkreeften in het gebied van Schieland en de Krimpenerwaard. © Hoogheemraadschap

Massaal kreeften vangen is succes: waterplanten keren terug (maar er krioelen nog altijd tientallen miljoenen).

Dat meldt het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. "Dit is goed nieuws voor de waterkwaliteit. Waterplanten spelen een sleutelrol in het onderwaterleven. Ze zorgen voor de productie van zuurstof in het water en vormen een leefgebied voor vissen en andere waterdieren."

Het positieve resultaat betekent overigens niet dat het kreeftenprobleem nu onder controle is. Het proefgebied omvat 15 kilometer sloot, terwijl er in de hele Krimpenerwaard ongeveer 3500 kilometer aan water is.

Plaat

De rivierkreeften zijn in de Krimpenerwaard een regelrechte plaag. Er huizen inmiddels tientallen miljoenen exemplaren in de sloten. Hun gegrave leidt tot instabiele oevers, maar ook in het water zelf richten ze een slagveld aan en zijn veel waterplanten verdwenen.

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de provincie Zuid-Holland zijn twee jaar terug in een polder bij Berkenwoude gestart met een proef om er zoveel mogelijk te vangen. Het doel ervan was te onderzoeken of dat zou leiden tot een terugkeer van waterplanten in dit gebied.

Brandbrief

Dat blijkt dus het geval. Het afgelopen jaar is met bijna 800 fuiken en korven zo'n 2500 kilo aan rivierkreeften weggevangen. Genoeg om waterplanten weer terug te laten keren in deze sloten. De weg-vang-proef loopt dit jaar nog door om te zien hoeveel inzet nodig is om dit resultaat te behouden. Het hoogheemraadschap is blij met het resultaat, maar benadrukt ook dat er nog heel veel menskracht en geld nodig is om het probleem in de hele Krimpenerwaard onder controle te krijgen. Hierover is recent een brandbrief gestuurd aan minister Piet Adema van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bron AD Groene Hart

Grote zilverreiger. © Piet Kooi

Zeldzame grote zilverreiger is niet meer zo zeldzaam in het Groene Hart

Spierwitte veren, hoog op de poten en een stuk chiquer ogen dan zijn overbekende blauwgrijze soortgenoot. De ooit zo enorm zeldzame grote zilverreiger is lang niet meer zo zeldzaam in het Groene Hart. "Ze hebben hun plekje in de polders heroverd."

Ooit, vele eeuwen geleden, was Nederland al eens het thuis van de grote zilverreiger, tot het dier werd verjaagd door de mens, vertelt Juriaan van Leeuwen, boswachter bij Natuurmonumenten. "De mooie, witte veren werden gebruikt voor hoedjes en andere kledingstukken."

Lange tijd was de alles behalve zeldzame blauwe reiger die langs ieder slootje staat dan ook dé reiger, maar nu lijkt het erop dat de grote zilverreiger een definitieve comeback maakt. En het Groene Hart blijkt de perfecte habitat. "De grote zilverreiger ontvlucht 's winters al enkele jaren Oost-Europa om hier te overwinteren, maar ze zijn nu niet langer alleen wintergast: ze blijven om te broeden en het aantal neemt vliegensvlug toe", vertelt Van Leeuwen.

Goed nieuws voor vogelspotters: de boswachter spot de grote witte vogel met zijn ranke zwarte poten in polders in het Groene Hart en bij de Nieuwkoopse-, Langerarse- en Reeuwijkse plassen. Niet zo gek, want het stikt hier van de vissen, muizen en mollen, weet Jan-Willem Vergeer van Sovon Vogelonderzoek.

Het Groene Hart met zijn open polders met grasland vol veldmuizen en mollen is een interessant jachtterrein voor de grote zilverreiger.

Jan-Willem Vergeer, Sovon Vogelonderzoek

"Ze eten vooral kleine zoogdieren in de winter en die komen ze in gebieden met open grasland genoeg tegen. En het zijn echte oogjagers, dus ze hebben open terrein nodig. "Dus het Groene Hart met haar open polders met grasland vol veldmuizen en mollen is een interessant jachtterrein voor de grote zilverreiger", vertelt Vergeer. "Daar kun je ze zeker vinden."

Chagrijnig

Maar het leukste beeld krijg je als het flink vriest, vindt boswachter Van Leeuwen. "Dan staan ze allemaal chagrijnig samen op een kluitje, ze geven het op en weigeren iets te doen." "Ze worden 's ochtends wakker en merken al snel dat er geen slootje te vinden is om een visje te vinden en alle

mollen zitten diep en warm verstopt onder de grond. Met z'n twintigen zitten ze de hele dag op de grond in ruststand, zonder iets uit te voeren."

Grote zilverreigers op een kluitje in een weiland. © Wiel Arets

Als het niet vriest, verspreiden de grote zilverreigers zich overdag over een groot gebied om naar eten te zoeken, maar het zijn 'sociale slapers', vertelt Vergeer. "Ze hebben vaste plekken waar ze met enkele tot soms wel honderd bij elkaar de nacht doorbrengen op een veilige plek, hoog in de bomen."

Langs de weg

Inmiddels tellen sommige gebieden zoveel grote zilverreigers, dat je ze 's winters net zo vaak tegenkomt als de blauwe reiger. „En dat terwijl de grote zilverreiger dus niet eens zo gek lang geleden heel zeldzaam was. In heel Nederland werden in 2021 zo'n 415 broedparen geteld; grote zilverreigers die dus niet alleen komen overwinteren, maar ook daadwerkelijk blijven. "Dat waren er in 2000 nog maar een stuk of drie."

Als het zo doorgaat, kan de blauwe reiger nog wel eens worden ingehaald qua aantallen. Vergeer vermoedt dat de winterpopulatie nog niet is uitgegroeid, maar dat het op een gegeven moment minder snel gaat. "Er zijn steeds meer kolonies." Of dat slecht kan zijn voor de natuur? "Welnee, alleen de ontlasting van de beesten is, net als bij verschillende andere vogels, vaak nogal zurig en dat kan op termijn fnuikend zijn voor de bomen waarin ze broeden", aldus Vergeer.

Niet alleen zijn er steeds meer voorheen zeldzame grote zilverreigers; de kans dat je er eentje spot wordt ook groter. "Ze laten zich steeds vaker zien buiten de polders", weet Van Leeuwen. "Ze lijken minder schuw te worden en staan nu ook in sloten langs de weg. Ik speur polders af, maar veel mensen doen dat niet en zien ze ook steeds vaker. Dat is goed: van oudsher horen ze hier thuis, dus het is prima dat ze hun plekje hebben heroverd in de polders van het Groene Hart."

Bron AD Groene Hart

Het jaar 2023

Het Jaar van de Meervleermuis

Het is juni, een zwoele avond. Het is eindelijk donker. In het dak van een doodgewoon huis in een doodgewoon dorp in Friesland, maakt de groep zich klaar voor de nacht. Ze dringen naar de uitgang... en dan vliegen ze de nacht in. Het is een kolonie meervleermuizen, met recht de meest bijzondere vleermuissoort van Nederland! Met hun voeten harken ze -in volle vlucht- talloze muggen van het wateroppervlak.

De meervleermuis is wereldwijd behoorlijk zeldzaam. Er zijn véél meer olifanten in de wereld dan meervleermuizen... Maar van oudsher zijn ze in Nederland in aardige aantallen aanwezig. Het is namelijk een typische soort voor uitgestrekte meren, kanalen en moerassen waar Nederland zo rijk aan is. De meervleermuis is daarmee een echt Nederlands boegbeeld, een soort grutto van de nacht!

Maar liefst 29 procent van de vrouwtjes van de Europese populatie krijgt haar jongen in Nederland. De vrouwtjes leven in grote kraamgroepen van honderd tot vierhonderd dieren die zeer plaatstrouw

zijn aan hun verblijfplaats. Er zijn 65 tot 70 kraamgroepen in Nederland die ongeveer 175 gebouwen gebruiken als kraamverblijf.

Afname

De laatste jaren heeft de meervleermuis het moeilijk. Landelijk neemt het aantal meervleermuizen in Nederland al jaren af, van rond de 11.700 dieren in 1994 naar 7.000 dieren in 2021, met daarbij vooral de laatste jaren een sterke daling. Er zijn problemen met hun voedselaanbod (insecten), gebrek aan donkere plekken door onze lichtbronnen en verlies van verblijfplaatsen door isolatiemaatregelen voor de energietransitie. En door de verborgen nachtelijke leefwijze is er nog héél veel dat we niet weten over deze vleermuisen.

Daarom heeft de Zoogdiervereniging 2023 aangewezen als het **Jaar van de Meervleermuis**. In het Jaar van de Meervleermuis zetten de Zoogdiervereniging, Artis en talloze vrijwilligers de meervleermuis in het zonnetje (al zit de meervleermuis liever in het donker).

- We vragen aandacht voor de soort; zorgen dat veel meer mensen de meervleermuis kennen en waarderen.
- We doen onderzoek om de levenswijze en uitdagingen van de meervleermuis beter te begrijpen.
- Bovendien gaan we met overheid, bouwsector en architecten om tafel, om te zorgen dat meervleermuizen in Nederland weer kunnen floreren.

Centrale plek in de organisatie is de website www.meervleermuis.nl.

Hier is voor ieder kennisniveau (jong, oud, natuurliefhebber, professional of geïnteresseerde) informatie te vinden. Je vindt er ook contactgegevens, persberichten, merchandise en beeldmateriaal. We zullen ook de (sociale) media voorzien van een stroom berichten, video's en artikelen. Je hoort van ons in het Jaar van de Meervleermuis!

Het jaar van de Scholekster

Het gaat niet goed met de scholekster in Nederland. Daarmee is deze soort hetzelfde lot beschoren als bijvoorbeeld de grutto en de Kievit. Vergeleken met deze andere weidevogels heeft de scholekster nog meer problemen, en maakt daarom zeker kans op de titel nationale pechvogel.

Voor de tweede keer

Naast weidevogel is de scholekster ook wadvogel en in toenemende mate een stadsvogel. In al deze leefgebieden heeft de soort te maken met bedreigingen. Ondanks dat hier al onderzoek naar is gedaan, weten we nog onvoldoende over de uitbreiding naar de stad en het broedsucces aldaar en in het landelijk gebied. Iedereen kan meedoen met onderzoek om daar meer over te weten te komen.

In 2023 wordt de scholekster voor de tweede keer vogel van het jaar. En dat is voor het eerst sinds in de ruim twintig jaar dat Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland jaarlijks een vogelsoort in de schijnwerpers zetten. Vijftien jaar na het vorige Jaar van de Scholekster zijn de problemen voor de soort namelijk onverminderd groot. De resultaten van het onderzoek in het komende Jaar van de Scholekster moeten daarom nadrukkelijk bijdragen aan een betere bescherming van de soort.

Meedoen met scholekster-onderzoek

Tijdens het Jaar van de Scholekster kunnen vogelliefhebbers meedoen met onderzoek in verschillende projecten. Allereerst roepen we vrijwilligers op om scholeksters te tellen in het stedelijk gebied. In 2008 broedde 4 procent van de Nederlandse populatie in de stad. Er wordt aangenomen dat het percentage inmiddels hoger ligt, maar dit is nooit goed onderzocht. Vooral tellingen op bedrijventerreinen en in de stadsranden zijn erg welkom.

Ook willen we een beter beeld krijgen van het broedsucces van scholeksters op daken. Via het initiatief [Scholekster op het Dak](#) kan iedereen broedende scholeksters doorgeven en volgen. Door het doen van herhaalde waarnemingen verzamelen we bruikbare gegevens. Ook vrijwilligers in het boerenland kunnen bijdragen door het doen van nestonderzoek en het verzamelen van gegevens over de overleving van jonge kuikens.

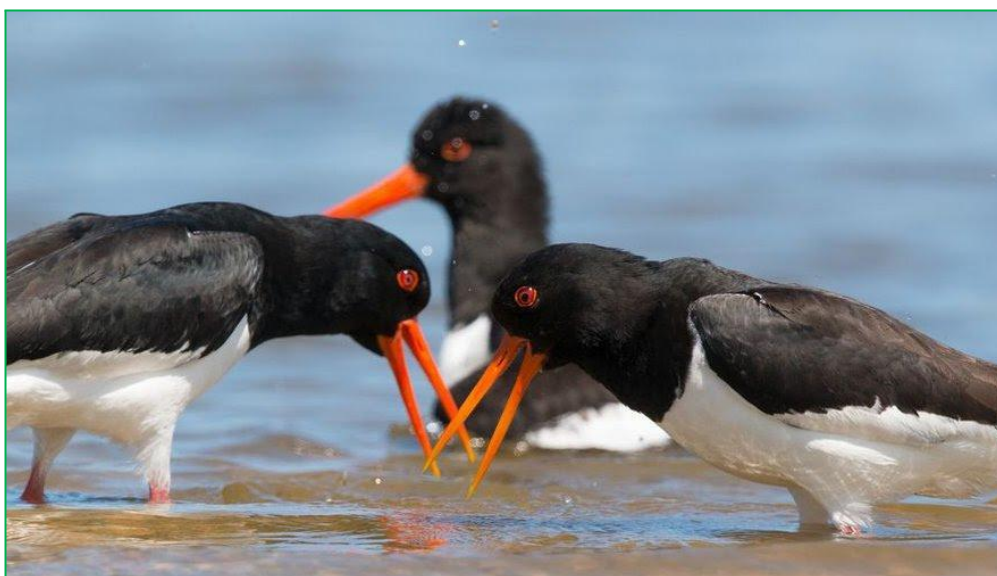

Een manier om het broedsucces van scholeksters te vergroten, is het aanbieden van beschermde nestgelegenheden, bijvoorbeeld in de vorm van een broedpaal. Of deze vorm van beschermen ook echt effect heeft, is nog niet eerder onderzocht. In het Jaar van de Scholekster gaan we hier iets aan doen, met hulp van vrijwilligers en professionele onderzoekers.

Betere bescherming scholeksters

Onderzoek in het Jaar van de Scholekster moet leiden tot meer kennis over de soort, maar vooral tot verbetering van de omstandigheden voor scholeksters in Nederland, zegt Nico Korporaal, projectleider bij Vogelbescherming.

"We willen maatregelen stimuleren die de kuikenoverleving van scholeksters ten goede komen. Zo willen we voorbeelden van natuurinclusieve landbouw uitdragen die een positief effect hebben op de scholekster populatie in landbouwgebieden, maar ook handvatten geven voor natuurinclusief bouwen en toepassing van beschermingsmaatregelen voor scholeksters op daken. Ook de bescherming van foerageergebieden en hoogwatervluchtplaatsen in de Wadden en de Zuidwestelijke Delta verliezen we niet uit het oog." Meer informatie over de projecten tijdens het Jaar van de Scholekster en hoe je daaraan mee kunt doen is te vinden op www.jaarvandescholekster.nl.

Om te onthouden

Handige websites

www.ivn.nl/woerden

www.mycologen.nl

www.hetkanwel.nl

www.groen-natuurlijk.nl

www.vogeldagboek.nl

www.duurzaamwoerden.nl

www.slimwoner.nl

www.padden.nu

www.blwg.nl

www.inbredius.nl

www.bewustbiologisch.nl

www.natuurronddecattenbroekerplas.nl

www.birdfocus.nl

www.telmee.nl

<https://meerbomen.nu>

www.hugokotestein.nl

www.veldwerkwinkel.nl

www.vlinderstichting.nl

www.sovon.nl

www.vogelgeluid.nl

www.jaarvandescholekster.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.vlinderhof.com

www.nmu.nl

www.zaadgoed.nl

www.vogelbescherming.nl

www.landgoedbredius.nl

www.dekievitharmelen.nl

www.naturetoday.com

www.degroenerotonde.nl

www.knnv.nl

Organisatie

Bestuur

Voorzitter	André van Kleinwee		andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris/contact-persoon	Wout Nagel Vaartuigenlaan 64 3448 WP Woerden	06-22926472	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Penningmeester	Henk Veldhuijzen		henk260446@gmail.com
Bestuurslid	Gerrie Epping		gerrie.epping@vanmuijen.nl
Bestuurslid	Vacant		

Coördinatoren van de Werkgroepen:

Cursussen en lezingen	Wout Nagel	06-22926472	w.nagel@gmail.com
Excursies voor leden en donateurs	Wout Nagel	06-22926472	w.nagel@gmail.com
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	06-44320031	erwin.meijer@ziggo.nl
NME Scholenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Plantenwerkgroep	Cobie van der Hoek	0348-410239	cobie.vanderhoek@gmail.com
Publiciteit	Rinie Blauw	06-15553365	rblauw@xs4all.nl
Redactie GO	Joke van Aarst	0348-415788	ivn.groeneopkikker@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Joke van Aarst		ivn.vertrouwenspersoon.woerden@gmail.com
Vogelkijkgroep	Vacant		
Het Biodiversiteitsteam Woerden	Ton Rullmann		ton@tonrullmann.nl
Websitebeheer/Facebook	Vivian van Deel	06-42060712	vivian_boers@hotmail.com
Openstelling InBredius zondagmiddag 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden/Donateurs:

Contributie 2022 per kalenderjaar	als lid, €24,00 als donateur, €20,00 als jeugdlid, €15,00	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
Opzeggen	twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij het secretariaat.	

